

♦ Сотни тысяч граждан Германии отметили в Берлине двадцатую годовщину падения Берлинской стены. ♦ Под проливным дождем руководила канцлер ФРГ Ангела Меркель церемонией у Бранденбургских ворот. ♦ Меркель: "Это был один из счастливейших моментов в моей жизни".

Зимняя погода в столице Германии не помешала толпам немцев, главам государств и туристам со всего мира отпраздновать двадцатилетие падения Берлинской стены. По всему Берлину прошли праздничные церемонии в память о периоде, когда город был разделен на "Запад" и "Восток", и особенно – о том дне 9-го ноября 1989-го года, когда обе части воссоединились.

Празднества прошли под патронажем канцлера Ангелы Меркель, которая до падения Стены занималась научной деятельностью в Восточном Берлине. Вместе с Михаилом Горбачевым, последним руководителем СССР, Меркель прошла по мосту через улицу Борнхольмер – первому открытому переходу между Востоком и Западом.

"Вы сделали это возможным", - сказала Меркель Горбачеву, "Ваше мужество позволило свершившемуся произойти, и это было гораздо больше, чем мы могли ожидать".

Вместе с Горбачевым Меркель также приветствовала бывшего президента Польши Леха Валенсу, чья борьба с коммунистическим правлением в 1980-ом, когда Валенса руководил рабочими верфей, обеспечила, по словам Меркель, "невероятную поддержку" гражданам Восточной Германии.

Домино вместо Стены

Помимо отставных глав государств, в объединенную столицу Германии также прибыли почти все европейские лидеры: премьер-министр Великобритании Гордон Браун, президент Франции Николя Саркузи, глава правительства Испании Луис Сапатеро, премьер-министр Италии Сильвио Берлускони и многие другие. США на встрече представляла госсекретарь Хилари Клинтон.

"Сейчас мы должны обратить свое внимание на задачи 21-го века", - призвала Клинтон, "Несмотря на то, что физическая стена пала, существуют другие стены, которые мы должны преодолеть".

Ключевое мероприятие праздника проходило под проливным дождем под сводами Бранденбургских ворот. Сотни тысяч людей и главы государств со всех концов света слушали Меркель, которая описала день падения Стены как "самые счастливые моменты" в ее жизни. "Сегодня мы знаем, что разделенный надвое мир тогда воссоединился, и мы пришли к новой эре, когда вся Германия и Европа – это одно целое", - подытожила взволнованная канцлер. В завершение церемонии была обрушена тысяча двухполовиной метровых "костей" домино, выстроенных на линии Стены, первую из которых толкнул Валенса.

מאות אלפי גרמנים ציינו בברלין שני עשורים לנפילת החומה ● תחת גשם שוטף ניהלה הקנצלרית מרקל את הטקס ברנדנבורג: "זה היה אחד הרגעים המאושרים בחיי"

מלאכית בשמי ברלין. מתעופפת מעל העיר על רקע מבנה הרייכסטאג

אלי לאון וסוכנויות הידיעות

מזג האוויר התורפי בבירת גרמניה לא מונע מהמוני גרמנים, מנחוגים ותיירים מרחבי העולם לחגוג את יום השנה ה־20 לנפילת החומה. ברלין הוצפה אתמול באירועים וטקסים, נזכרה בימים שבהם נחצתה למזרח ומערב, ובמועד 9 בנובמבר 1989 – היום שבו חרבה לה יחידו.

את היום החגיגי הובילה קנצלרית גרמניה, אנגלה מרקל, שביט רס נפילת החומה היתה מרענית במזרח. יחד עם מיכאל גורבצ'וב, המנהיג האחרון של ברית המועצות, חצתה מרקל את גשר בברנדנבורג, המעבר הראשון שנפתח בין המזרח למערב. "אתה גרמת לזה להיות אפשרי", פנתה מרקל לגורבצ'וב, "באומץ ליבך איפשרת לדברים להתרחש, וזה היה הרבה יותר משיכולנו לצפות". יחד עם גורבצ'וב קיבלה מרקל בכריכה גם את נשיא פולין לשעבר, לך ואלנסה, מי שמאבק בשלטון הקומוניסטי ב־1980, כמנהיג עובדי המספנות, סיפק "חיוק בלתי ייאמן", כדבריה, לאזרחי מזרח גרמניה.

הדומינו החליף את החומה

מעבר לאותם מנהיגים ברימוס, לבידתה המאוחרת של גרמניה הגיעו אמש כמעט כל ראשי אירופה: ראש ממשלת אנגליה גורדון בראון, נשיא צרפת ניקולא סרקוזי, ראש ממשלת ספרד לואיס ספאטרו, ראש ממשלת איטליה סילביו ברלוסקוני ורבים אחרים. מזכירת המדינה האמריקנית, הילארי קלינטון, ייצגה את ארה"ב. "עכשיו עלינו להפנות את תשומת ליבנו לאתגרים של המאה ה־21", קראה קלינטון, "חומה פיזית אמנם נפלה אך קיימות חומות אחרות שעלינו להתגבר עליהן".

אירוע השיא של התגייגות נערך אמש תחת גשם שוטף מתחת לשער ברנדנבורג ההיסטורי. מאות אלפי בני אדם והמנהיגים מרחבי העולם שמעו את מרקל מתארת את יום נפילת החומה כ"אחד

הרגעים השמחים בחיי". "היום אנחנו יודעים שהעולם שהיה מופצל לשניים התחבר אז, והגענו לעידן חדש שבו כל גרמניה ואירופה מאוחדות", סיכמה הקנצלרית הברגשת. בשלהי הטקס הופלו אלף אבני דומינו כגובה 2.5 מטרים כל אחת, שהונחו לאורך תוואי החומה, אחרי שוולנסה רחף את הראשונה.

לך ואלנסה נגד גורבצ'וב

כמו כל שמחה בגרמניה, גם זו היתה מוחלה כעצב וכניסיון כדאב. לא רק ש־136 בני אדם נהרגו בניסיונם לחצות את החומה, אלא שבאורח סמלי יום נפילת החומה הוא גם היום שבו חל בשנת 1938 ליל הבחילה. "לא נשכח את החודשות ולא ניתן לעבר להזדרז על עצמו", הבטיח ראש עיריית ברלין, קלאוס חובריט, להבטיח

נים בכיכר. נשיא ארה"ב, ברק אובאמה, אמנם לא הגיע לאירוע אך ראג להעביר ברכה מקולטרה. "אין מראה הזק יותר של חופש מאשר המראה של אנשים מפרקים את החומה", הצהיר הנשיא על גב מסכי הווירטואל וזכה לתשואות הזמן.

על האירועים העיבו כמעט התבטאויותיו של לך ואלנסה, סראיון לשטרען הגרמני "יד שפיגל". הנשיא הפולני לשעבר כינה את מנהיג ברית המועצות מיכאל גורבצ'וב "פוליטיקאי זלזל", ופנתה ביקורת על מנהיגי גרמניה וארה"ב לשעבר הלמוט קוהל וג'ורג' דוש האב. ברטרנד רוסק תחושה של קפצה היסטורי. "נפילת החומה הניכה תמונת יופת אבל הכל החל במספנות", הזכיר, "אנו הבטנו את הקומוניזם והאנשים במזרח גרמניה ברחו, ררך השגרירות, למריטות אחרות. החומה נפלה בגלל העדיקים האלה".